

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД СІМ'Ї

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальний супровід сім'ї
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальний супровід сім'ї» є сформувати у студентів наукові поняття про технологію соціального супроводу сім'ї, її цілі та завдання; допомогти їм в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо соціального супроводу сімей різних типів та навчити їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній соціально-педагогічній діяльності.

Завданням навчальної дисципліни є ознайомити студентів з технологією соціального супроводу сімей; озброїти майбутніх соціальних працівників методиками соціального супроводу сімей різних типів.

Компетентності

I - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.

СК-15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад.

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності.

Програмні результати навчання

РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги дітям та їх сім'ям.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Визначення поняття «соціальний супровід»	Здійснювати аналіз нормативного визначення завдань соціального супроводу відповідних категорій клієнтів або сімей. Вміти охарактеризувати функції соціального працівника, які він виконує у ході реалізації соціального супроводу. Обґрунтовувати термінологічне формування поняття «соціальний супровід».	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
2.	Теоретико-методологічні основи соціального супроводу	Давати характеристику основних етапів технологічного алгоритму соціальної роботи з клієнтом. Визначати сутність соціальної підтримки клієнта, мережі соціальної підтримки. Знати стадії зміни поведінки клієнта, форми організації зовнішнього мотиваційного примусу.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

3.	Технологічний алгоритм реалізації соціального супроводу	Знати основні етапи технологічного алгоритму соціального супроводу. Визначати завдання кожного із етапів. Вміти описувати сценарій проведення першої бесіди з клієнтом. Охарактеризувати сутність планування соціальної допомоги за системою критеріїв важливо-терміново. Визначати основні форми соціальної роботи, на яких базується соціальний супровід.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
4.	Методи соціальної діагностики	Вміти розкривати вимоги до вибору методів соціальної діагностики. Знати найбільш вживані методи соціальної діагностики, принципи побудови еко-карти, розробляти сценарій проведення сімейної наради.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
5.	Технології соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.	Давати характеристику несприятливих умов або складних життєвих обставин, що негативно впливають на виховання і забезпечення розвитку дітей у сім'ї. Вміти визначати можливі варіанти щодо подальшої роботи з сім'єю за результатами соціального інспектування. Розробляти варіанти завершення соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

6.	Соціальний супровід прийомних сімей.	Знати: порядок здійснення соціального супроводження прийомних сімей; соціальні послуги які надаються у процесі соціального супроводу; вимоги до спеціалістів; основних етапів супроводу прийомних дітей.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
7.	Соціальний супровід дитячих будинків сімейного типу.	Знати: порядок здійснення соціального супроводження дитячого будинку сімейного типу; соціальні послуги які надаються у процесі соціального супроводу; вимоги до спеціалістів; основних етапів супроводу дітей-вихованців.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
8.	Соціальний супровід випускників інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	Знати специфічні особливості становлення і формування особистості дитини-вихованця в інтернатних закладах. Визначати основні завдання психологічної корекції стану клієнта, що здійснюється у процесі соціального супроводу. Охарактеризувати показники припинення соціального супроводу випускників інтернатних закладів.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
9.	Соціальний супровід дітей та молоді, які перебувають у конфлікті з законом.	Знати: напрямки соціальної підтримки молоді, яка перебуває у конфлікті з законом; технології соціальної ре соціалізації та адаптації молоді, яка повернулася з місць позбавлення волі; соціальну роботу центрів соціальних служб з дітьми та молоддю, які перебувають у конфлікті з законом; попередня робота з родиною, до якої повертається молода людина; припинення надання соціальної допомоги.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

10.	Соціальний супровід неблагополучних сімей.	Вміти забезпечувати сім'ї різними видами соціального обслуговування (соціальної допомоги та соціальних послуг); реабілітаційна та профілактична робота; соціальний супровід окремих категорій сімей; соціальне інспектування неблагополучних сімей. Застосовувати різноманітні методів, прийомів і форм соціально – педагогічної роботи з неблагополучними сім'ями.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
11.	Соціальний супровід сімей, де є насильство щодо членів родини.	Знати форми та методи надання допомоги постраждалим від домашнього насильства. Здійснювати заходи щодо запобігання насильству та формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді. Застосовувати інформаційно-просвітницьку, профілактичну та методичну роботу щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
12.	Соціальний супровід та реабілітація сімей з дітьми з особливими потребами.	Знання нормативно-правових засад супроводу дітей з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі; розкрити основи комплексної психолого-педагогічної діагностики розвитку дітей з особливими потребами та організації освітньої роботи з урахуванням різновидів порушень індивідуального розвитку; застосовувати педагогічні методики, технології та моделі освітньої взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями, а також комунікації з їхніми батьками; висвітлювати основи комплексного педагогічного, психологічного та соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	(5-бальна шкала оцінювання) Загальна кількість балів – 25
Самостійна робота	5
Контрольна робота	20 (дві контрольні роботи за курс по 10 балів кожна)
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за написання письмового екзамену 25 балів за поточне оцінювання 20 балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу. По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок на семінарських заняттях 5-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+20+5)
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Архіпова С. Основи Андрагогіки / С. Архіпова. – Черкаси ; Ужгород, 2002. – 184с.	
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навч. посіб. – К.: Логос, 2003. – 134 с.	

3. Зайцева Є.Г. Комплексна програма ЦССМ “Соціальна підтримка сім’ї” / Є.Г. Зайцева, І.М. Трубавіна. – К., 2001
4. Зберегти сім’ю. Соціальна робота із сім’ями, які опинилися у складних життєвих обставинах / авт.-упоряд. О.М. Мороз, Г.І. Постолук, Т.В. Семигіна, О.С. Шипіленко. – К. : ЕКМО, 2008. – 160с.
5. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 232 с.
6. Комплексні програми центрів ССМ. – К., 2001
7. Кочубей А. Визит в семью, или практика работы с семьями : учебнометодическое пособие / А. Кочубей, Н. Умарова. – Псков : ПОИПКРО, 2004. – 151с.
8. Кравченко Т.В. Допомога батькам у вихованні дітей / Т.В. Кравченко, І.М. Трубавіна. – К., 2004. – 100с.
9. Методичні рекомендації соціальним працівникам щодо підготовки прийомних батьків. – К., 2000.
10. Оцінка потреб дитини та її сім’ї / За заг. ред. І. Д. Зверевої. Авт.: І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський, Ж. В. Петрочко, І. Саммон – К.: Держсоцслужба, 2007. – 144 с.
11. Пінчук І.М. Положення про центр сім’ї “Родинний дім” / І.М. Пінчук, С.В. Толстоухова // Комплексні програми центрів ССМ. – К., 2001. – С. 29–30.
12. Посібник для соціальних працівників щодо підготовки та соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. У 2 кн. / Г.М. Бевз та ін. – К. : Держсоцслужба, 2006. – Кн. 2. – 180с.
13. Про проблему бездомних громадян та безпритульних дітей і шляхи її подолання : парламентські слухання. – К., 2004.
14. Психолого-педагогічні аспекти роботи з “дітьми вулиці”. – К. : УДЦССМ, 2000.
15. Словарь по социальной педагогике / Авт.-сост. Л. В. Мардахаев. – М.: Академия, 2002. – 368 с.
16. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової. – К., 2000. – 260 с.
17. Соціальна педагогіка : навч.-метод. посібник для підготовки до державної атестації студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки “бакалавр” / за ред. П.М. Гусака, І.Є. Остапйовського. – Луцьк : П.П. Іванюк В.П., 2009. – 276с.
18. Соціальне становлення дитини у прийомній сім’ї: соціальний супровід. – К., 2000. – 127 с.
19. Соціальний супровід сімей, які опинились в складних життєвих обставинах: Метод. посіб. / І. Д. Зверева, В. О. Кузьмінський, Ж. В. Петрочко та ін. – К.: ДЦСССДМ, 2006. – 84 с.
20. Створення та соціальний супровід прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу: Навч.-метод. комплекс / За заг. ред. Г. М. Лактіонової, Ж. В. Петрочко. – К.: Наук. світ, 2006. – 270 с.
21. Соціальна робота з вразливими сім’ями та дітьми : посіб. У 2 – х ч. ; Ч 1. – К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – 256 с.
22. Соціальна робота з вразливими сім’ями та дітьми : посіб. У 2 – х ч. ; Ч 2. –

К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – 352 с.

23. Трубавіна І.М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї / І.М. Трубавіна. – К., 2003. – 86с.

24. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю // І.М. Трубавіна. – К., 2003. – 132 с

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ковбас Богдан Іванович
Контактна інформація викладача	+380660678481 bohdan.kovbas@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного
--------------------------	--

	<p>університету імені Василя Стефаника.</p> <p>➤ Лист МОН України – До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності.</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) –</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та</p>

	<p>може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Ковбас Б. І.

